

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: 5P/95/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1224202353
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Kelner
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2024:1224202353.1

Uznesenie

Mestský súd Bratislava II vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: J. B., narodený XX.X.XXXX a P. B., narodený XX.X.XXXX, bytom u otca, deti rodičov - matky: J. J. B., R., narodená XX.X.XXXX, bytom X. XX, U., a otca: J. G. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom H. 2, U., o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I Súd ustanovuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom Vazovova 7/A, za opatrovníka pre maloleté deti: J. B., narodený XX.X.XXXX a P. B., narodený XX.X.XXXX, na zastupovanie v konaní Mestského súdu Bratislava II sp. zn. 5P 95/2024.

II Súd zamietá návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 22.7.2024.

III Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom z 22.7.2024 sa matka maloletých detí - J. B., narodeného XX.X.XXXX a P. B., narodeného XX.X.XXXX (ďalej len „maloleté deti“) domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by jej súd znížil vyživovaciu povinnosť v sume po 200 eur na každé maloleté dieťa, určenú jej rozsudkom Mestského súdu Bratislava II č. k. 5P 60/2023 - 145 z 26.3.2024 (t. j. v konaní o rozvod a úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletým deťom, pozn. súdu), a to na minimálne výživné - 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa.

2. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia matka odôvodnila tým, že v čase rozvodového konania bola v piatom mesiaci tehotenstva a bola toho času na rodičovskej dovolenke, a teda nemala žiaden príjem. Poberala rodičovský príspevok v sume 345,20 eur, ktorý jej bol pozastavený. Matka zostala bez akéhokoľvek príjmu, do pôrodu sa snažila zamestnať, avšak nikto nebol ochotný. Predpokladaný dátum pôrodu lekár určil na 2.9.2024. Lekárske potvrdenie doložila do spisu sp. zn. 5P 60/2023. Od vynesenia rozsudku sa matke zmenila situácia, nie je schopná pracovať, otec na ňu podal návrh na exekúciu a hrozí, že daná situácia ohrozí jej zdravie a život. Matka si nevie zabezpečiť ani len základné potraviny, riziko hladovania ohrozuje život jej nenarodeného dieťaťa, táto situácia môže zanechať trvalé a vážne zdravotné problémy u matky.

3. Matka k návrhu nedoložila žiadne listinné dôkazy.

4. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (CMP), na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Neodkladné opatrenie možno v zmysle § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (CSP), nariadiť na návrh pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení.

6. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

7. Podľa § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán (resp. účastníkov konania v zmysle Civilného mimosporového poriadku) a bez nariadenia pojednávania.

8. Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

9. Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (Zákon o rodine), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

10. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

11. Podľa § 117 CMP, ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

12. Neodkladné opatrenie predstavuje inštitút neodkladnej procesnej ochrany, ktorým sa bezodkladne upravujú pomery účastníkov konania. Vzhľadom na charakter neodkladného opatrenia ako nástroja zabezpečujúceho úpravu pomerov v rozsahu odôvodnenom naliehavou potrebou súd v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje iba na základe skutočností a tvrdení uvedených v návrhu a na základe predložených listinných dôkazov, ktoré by mali hodnoverne osvedčovať stav tvrdený v návrhu. Pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formality, ako je to pri dokazovaní. Postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvyš pravdepodobná. Navrhovateľ teda musí osvedčiť, že bez okamžitej, hoci i len dočasnej, úpravy právnych pomerov by bolo právo ohrozené. Pokiaľ má mať navrhované neodkladné opatrenie len dočasnú povahu, jeho nariadením nemôže byť navodený nezvratný stav. Neodkladným opatrením nemožno s poukazom na princíp proporcionality obmedziť povinný subjekt neprimeraným spôsobom alebo nad nevyhnutný rozsah.

13. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých má mať vzhľadom na skutočnosť, že ide o úpravu bezprostredne dotýkajúcu sa záujmov maloletých detí (ktorým sa priznáva osobitný stupeň ochrany), avšak pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, bez vykonania riadneho dokazovania, miesto len tam, kde bez okamžitého zásahu zo strany súdu vo forme bezodkladnej úpravy pomerov sú záujmy, starostlivosť, výchova, výživa, či dokonca zdravie alebo život maloletého dieťaťa vážne ohrozené.

14. Účelom neodkladných opatrení je tak rýchlo a pružne riešiť situáciu, v prípade, že je potrebný okamžitý zásah súdu do pomerov účastníkov, v dotknutom prípade pomerov maloletých detí, s cieľom ochrany ich práv a v prípade konkrétneho ohrozenia.

15. Účastníkom konania sú maloleté deti. Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine, žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“). Je potrebné, aby boli maloleté deti zastúpené opatrovníkom. Preto súd v zmysle § 117 CMP v nadväznosti na § 31 ods. 2 zákona o rodine ustanovil za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (výrok I), nakoľko ide o konanie ku ktorému zjavne môže dôjsť ku konfliktu záujmov rodičov a súd v danom prípade nepovažuje za účelné ustanoviť opatrovníka z okruhu blízkych osôb. Opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletých detí (§ 61 ods. 1 v nadv. § 31 ods. 4 zákona o rodine).

16. Súd preskúmal návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, na vec aplikoval príslušné zákonné ustanovenia, a po zvážení všetkých skutočností, zohľadňujúc prvoradý záujem maloletých detí, dospel k záveru, že návrh matky na zníženie výživného prostredníctvom nariadenia neodkladného opatrenia nie je dôvodný ani opodstatnený, a to pre absenciu ohrozenia maloletých detí a nutnosti okamžitého zásahu súdu.

17. Súd uvádza, že výživné určované neodkladným opatrením sa určuje len v nevyhnutnej miere, t. j. bez ohľadu na rozsah odôvodnených potrieb oprávnenej osoby, pričom výživné má postačovať len na uhrádzanie základných životných potrieb oprávnenej osoby. Neodkladným opatrením nerozhoduje súd o výške výživného podľa schopností, možností a majetkových pomerov povinného a ani podľa celkových odôvodnených potrieb detí.

18. A teda, aj keď ustanovenia CSP umožňujú nariadiť takmer akékoľvek neodkladné opatrenie, z relevantného § 366 CMP vyplýva, že, pokiaľ ide o neodkladné opatrenie vo veciach výživného, predpokladá sa, resp. zákon počítá predovšetkým s takým typom neodkladných opatrení, ktorými bude rozhodnuté o platení výživného, teda pôjde o neodkladné opatrenie, ktorým bude uložená konkrétna povinnosť osobe povinnej k výžive na ochranu a zabezpečenie výživy maloletého dieťaťa, ktoré by bolo bez nariadenia platenia výživného ohrozené na svojich právach a záujmoch (najmä na zdraví a živote). Neodkladným opatrením podľa § 366 CMP sa tak poskytuje ochrana osobám oprávneným - maloletým deťom a nie osobe povinnej na platenie výživného (porovnaj uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9CoP/37/2021 z 13.10.2021). Súd opakovane poukazuje na zásadu, že v konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých.

19. Súd uviedol účel inštitútu neodkladných opatrení vyššie, a to, že neodkladné opatrenie sa nariadi v prípade nutnosti okamžitého zásahu súdu do pomerov maloletých detí, s cieľom ochrany ich práv a len v prípade konkrétneho a vážneho ohrozenia s možnými nezvratnými následkami (t. j. priamo ohrozený život, zdravie, výchova, výživa, a pod.). Matka v danom prípade nijakým spôsobom neodsvedčila naliehavosť potreby úpravy pomerov v takom rozsahu, aby bolo možné jej návrhu vyhovieť. Súd nezistil také vážne ohrozenie maloletých detí, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu. Maloleté deti majú tohto času zabezpečenú výživu, výchovu, ich život zdravie nie sú bezprostredne ohrozené. Matka ohrozenie subsumovala na svoju osobu, a to, že dôvodom pre potrebu zníženia výživného na jej dve maloleté deti je skutočnosť, že čaká tretie dieťa a jej život a zdravie a jej nenarodeného dieťaťa je ohrozené, nakoľko nemá príjem.

20. Tunajší súd rozsudkom č. k. 5P 60/2023 -145 z 26.3.2024 rozhodol (okrem iného) vo výroku IV a V tak, že matka je povinná na čas po rozvode platiť na výživu maloletého J., sumou 200 eur mesačne a na maloletého P. sumou 200 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca. Nakoľko bolo proti predmetnému rozsudku podané odvolanie matkou (pričom podľa názoru prvostupňového súdu odvolanie nespĺňalo náležitosti), súd predložil vec odvolaciemu súdu poukazujúc na § 379 a § 380 CSP. Tohto času je vec na odvolacom súde, bez rozhodnutia. Napriek tomu, že ohľadom vyživovacej povinnosti k maloletým deťom ešte len bude rozhodnuté s poukazom na uvedené vyššie, súd konštatuje, že za situácie, že výživné bolo určené rozhodnutím súdu, jeho zmenu je možné dosiahnuť len zákonom predpísaným spôsobom podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine a to porovnaním pomerov v čase posledného rozhodovania o výživnom a v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v konaní vo veci samej. Pretože hmotno-právnu podmienkou zmeny vyživovacej povinnosti je preukázanie takej zmeny pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu vyživovacej povinnosti matky na maloleté deti. Ustanovenie § 366 CMP týkajúce sa výživného upravuje možnosť súdu nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere, pričom neodkladné opatrenia vo veci maloletých detí majú byť vydávané za účelom ochranných záujmov, a preto z uvedeného vyplýva, že o zmene vyživovacej povinnosti maloletých detí bude možné rozhodnúť len po riadne vykonanom dokazovaní, kde bude preukázaná taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu vyživovacej povinnosti. A teda, uvedené bude možné dosiahnuť len v konaní vo veci samej, pretože v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia sa spravidla dokazovanie nevykonáva, keďže účelom inštitútu neodkladného opatrenia je rýchla a dočasná úprava právnych pomerov účastníkov s prihliadnutím na záujem maloletých detí.

21. Navyše súd poznamenáva, že matka nijakým spôsobom svoje tvrdenia v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nepreukázala (tehotenstvo, príjem, resp. strata príjmu a pod.). Tvrdenia matky (nijako nepreukázane) nie sú takou okolnosťou, ktorá by zakladala potrebu nevyhnutného

riešenia vzniknutej zmeny pomerov neodkladným opatrením ako inštitútom operatívne zamedzujúcim bezprostredne hroziacej ujmy.

22. Súd zistil, že matka ohľadom svojho príjmu v konaní sp. zn. 5P 60/2023 dňa 30.5.2024 doložila okrem potvrdenia o jej tehotenstve aj potvrdenia o jej nákladoch, z ktorých vyplýva, že matka hradí hypotéku v sume 914,86 eur mesačne, takže súd predpokladá, že ak matka uhradza uvedenú sumu, tak má aj dostatok finančných prostriedkov na úhradu výživného na jej maloleté deti, pričom súd poukazuje na § 62 ods. 5 zákona o rodine, a teda, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Opak matka nepreukázala, resp. návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnila len strohým konštatovaním, že je toho času tehotná a bez príjmu, a teda, že ona je ohrozená (vrátane jej nenarodeného dieťaťa).

23. Súd opätovne pripomína, že pri návrhoch nenariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje súd iba na základe skutočností a tvrdení uvedených v návrhu a na základe predložených listinných dôkazov, ktoré by mali hodnoverne osvedčovať stav tvrdený v návrhu, čo v tomto prípade úplne absentuje.

24. Sumarizujúc uvedené, súd návrh matky ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol (výrok II), nakoľko nebolo osvedčené nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Súd má za to, že v tomto štádiu konania nie je možné zasiahnuť do pomerov účastníkov prostredníctvom navrhovaného neodkladného opatrenia.

25. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ak tento zákon neustanovuje inak (výrok III).

Poučenie:

Proti výroku I tohto uznesenia nie je možné podať odvolanie (§ 357 CSP a contrario).

Proti výroku II a III tohto uznesenia je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na Mestskom súde Bratislava II. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).